

Till:

Klimat- och näringsdepartementet

Remiss KN2024/02514- Betänkandet Vindkraft i havet – En övergång till ett auktionssystem (SOU 2024:89)

Remissyttrande över SOU 2024:89

Utredning om auktionsförfarande för havsbaserad vindkraft

Västsvenska Handelskammaren tackar för möjligheten att få lämna synpunkter på förslaget om en ny process för havsbaserad vindkraft.

Vi är en partipolitiskt obunden medlemsorganisation för det västsvenska näringslivet med nära 3000 företag som medlemmar. Enligt de undersökningar vi gör om medlemsföretagens utmaningar och möjligheter är kompetensbristen och energifrågan stora frågor. Att attrahera och behålla rätt arbetskraft är en nyckelfråga för näringslivet. Den utmaningen är i sin tur starkt beroende av omvärldsfaktorer som tillgång på bostäder, kommunikationer och verksamhetslokaler. Att kunna säkerställa tillgången till energi är bl.a nödvändigt för fordonsindustrins batterifabriker och för kemiindustrins omställning till fossilfria produkter.

Rätt att ta fram en ny planeringsprocess

Vi vill inledningsvis uttrycka ett allmänt stöd för de förslag som presenterats i utredningen om införandet av ett auktionsförfarande för tillståndsgivning av havsbaserad vindkraft. Att visa ledarskap och skapa tydlighet genom att i förväg definiera lämpliga områden, samordna berörda myndigheter och omreglera det kommunala vetot ser vi som avgörande åtgärder för att förenkla utbyggnaden av havsbaserad vindkraft. Utredningens förslag om att tilldela en myndighet ett övergripande ansvar för processen är särskilt välkommet och adresserar de ineffektiva beslutsstrukturer som i dagsläget sinkar många projekt. Sett i backspegeln hade det nog varit lämpligare system än dagens osäkra och oförutsägbara som gett många projekteringar men få parker på plats på grund av sena besked och målkonflikter mellan Försvarsmakten, närboende och fiskerieringen.

Ett auktionsförfarande med förutbestämda villkor och samordning av processer skapar inte bara tydlighet och förutsägbarhet för investerare, utan minskar också risken för misslyckade projekt och ineffektiv användning av samhällsresurser. Därför anser vi att införandet av detta system kan vara en viktig pusselbit för att Sverige ska nå sina energimål och klimatåtaganden.

Oro kring regeringens samordningsroll

Vi vill dock framföra vår oro över att genomförandet av ett sådant system förutsätter en regering som är aktiv och pådrivande i frågan. En framgångsrik implementering av ett auktionsförfarande kräver strategiska beslut kring val av lämpliga områden utifrån faktorer som vindläge, djup och anslutning till elnät. Det innebär också att regeringen måste kunna hantera konflikter mellan myndigheter, mellan egna partiföreträdare i regionerna och regeringen samt även lyfta den havsbaserad vindkrafts roll i det nationella energisystemet. Under innevarande mandatperiod uppfattar vi att regeringens uppmärksamhet i högre grad legat på utveckling av kärnkraft än vindkraft. Vi efterlyser en tydligare vision för vindkraftens roll för att skapa förtroende hos investerare och andra intressenter.

Västsvenska Handelskammaren uppfattar tiden för införande som optimistisk. Ett anvisningssystem kan börja leverera el tidigast under andra halvan av 2030-talet, eftersom det innan dess behöver bl.a.

tillsättas en auktionsmyndighet, pekas ut områden, sätts upp kriterier för auktioner och sedan genomföra auktionerna innan tillstånd ens kan sökas på platsen enligt förslagen.

Utmaningar för projekt i pipeline

Vi vill även uppmärksamma problematiken kring övergången mellan nuvarande system och det nya auktionsförfarandet. Utredningens förslag att låta existerande ansökningar fortgå inom nuvarande processer är rimligt, men dagens system lider av omfattande otydlighet och ineffektivitet. Det är avgörande att regeringen klargör hur parallella system ska hanteras för att undvika ytterligare förseningar för projekt som redan befinner sig i en pågående process. De är nödvändigt att de kan drivas vidare och vara på plats under första halvan av 2030-talet.

Finansiering och statligt stöd

Utredningen belyser med rätta de ekonomiska utmaningar som havsbaserad vindkraft står inför. Internationella erfarenheter visar att projekt av denna skala ofta kräver statligt stöd i form av till exempel CFD-mekanismer (Contracts for Difference), statligt finansierade elledningar eller andra subventioner. Om Sverige ska lyckas bygga ut havsbaserad vindkraft inom den tioårsperiod som anses nödvändig för att uppnå klimatmålen, industrins tekniskifte och i förlängningen klara sysselsättningen, måste regeringen snarast se över vilka stödformer som kan tillämpas. Det finns frågetecken kring regeringens vilja att understödja pågående projekt, tills auktionsförförandet är på plats måste regeringen bestämma sig för om och hur de vill stödja havsbaserad vindkraft. Teknikneutralitet mellan olika energislag kan vara en principiellt god ansats, men om konsekvensen blir att ingenting byggs behöver regeringen fundera om vi klarar utan vindkraftens bidrag. Västsvenska Handelskammaren efterlyser en pragmatisk omprövning av dagens skeptiska hållning till stöd. Vi behöver få havsbaserad vindkraft på plats för den regional elproduktionen i Västsverige, som behövs för tillväxten, sysselsättningen och omställningen.

Sammanfattning

Vi ställer oss positiva till utredningens förslag om auktionsförfarande. Det kommer med stor sannolikhet bli ett effektivt sätt att påskynda utbyggnaden av havsbaserad vindkraft samt ge den förutsägbara förutsättningar. Samtidigt vill vi uppmana regeringen att tydligt visa ledarskap genom att samordna berörda myndigheter, säkerställa en smidig övergångsprocess och skapa ekonomiska förutsättningar för att realisera vindkraftsprojekten. Endast genom ett helhetsperspektiv hos myndigheterna och en tydlig vision om vindkraftens roll i energisystemet kan Sverige dra full nytta av den havsbaserade vindkraftens potential.

Genom;

Anders Wagner

Public Affairs, Stockholmskontort
Centralplan 15
0708924343

